

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 204/21
U Luxembourg 16. studenoga 2021.

Presuda u spojenim predmetima C-748/19 do C-754/19
Kazneni postupci protiv osobe WB i drugih

Pravu Unije protivi se sustav koji je na snazi u Poljskoj kojim se omogućava ministru pravosuđa da suce uputi na kaznene sudove višeg stupnja a da taj ministar, koji je istodobno glavni državni odvjetnik, može to upućivanje u svakom trenutku okončati bez obrazloženja

Naime, zahtjev neovisnosti sudaca nalaže da pravila o takvom upućivanju pružaju jamstva koja su potrebna kako bi se izbjegla svaka opasnost od upotrebe tog upućivanja kao sredstva političke kontrole nad sadržajem sudskih odluka, osobito u području kaznenog prava

U okviru sedam kaznenih predmeta koji su u tijeku pred njim Sąd Okręgowy w Warszawie (Okrružni sud u Varšavi, Poljska) dvoji o usklađenosti sastava sudskih vijeća koja trebaju odlučivati o tim predmetima s pravom Unije, s obzirom na činjenicu da je u njima sudac kojeg je ministar pravosuđa uputio odlukom na temelju Zakona o ustrojstvu redovnih sudova¹.

Taj sud navodi da, na temelju poljskih pravila o upućivanju sudaca, ministar pravosuđa može uputiti suca na kazneni sud višeg stupnja na temelju kriterija koji nisu službeno poznati a da se pritom nad odlukom o upućivanju ne može provesti sudski nadzor. Usto, može opozvati to upućivanje u svakom trenutku a da se pritom na taj opoziv ne primjenjuju prethodno utvrđeni pravni kriteriji niti se odluka o opozivu mora obrazložiti.

U tom je kontekstu sud koji je uputio zahtjev odlučio pitati Sud o usklađenosti navedenih pravila s člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a² i krši li se tim pravilima pretpostavka nedužnosti koja se primjenjuje na kaznene postupke, a koja, među ostalim, proizlazi iz Direktive 2016/343³.

Svojom presudom, donesenom u velikom vijeću, Sud presuđuje da se članku 19. stavku 1. drugom podstavku UEU-a u vezi s člankom 2. UEU-a te Direktivi 2016/343⁴ protive nacionalne odredbe prema kojima ministar pravosuđa države članice može, na temelju kriterija koji nisu javno dostupni, s jedne strane, uputiti suca na rad u kazneni sud višeg stupnja na određeno ili neodređeno vrijeme i, s druge strane, u svakom trenutku i neobrazloženom odlukom, opozvati to upućivanje, neovisno o tome je li riječ o upućivanju na određeno ili neodređeno vrijeme.

Ocjena Suda

Najprije, Sud utvrđuje da su poljski redovni sudovi, među kojima se nalazi Okružni sud u Varšavi, dio poljskog sustava pravnih lijekova „u područjima obuhvaćenima pravom Unije”, u smislu članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a. Kako bi takvi sudovi mogli osigurati učinkovitu sudsku zaštitu koja se zahtijeva tom odredbom, ključno je očuvanje njihove neovisnosti. Poštovanje tog zahtjeva neovisnosti osobito nalaže da pravila o upućivanju sudaca pružaju potrebna jamstva kako

¹ Ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych (Zakon o ustrojstvu redovnih sudova) od 27. srpnja 2001., u verziji koja je bila primjenjiva u glavnom sporu (Dz. U. iz 2019., poz. 52)

² Na temelju te odredbe: „[d]ržave članice osiguravaju pravne lijekove dostatne za osiguranje učinkovite pravne zaštite u područjima obuhvaćenima pravom Unije”.

³ Direktiva (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL 2016., L 65, str. 1.)

⁴ Članak 6. stavci 1. i 2. Direktive 2016/343

bi se izbjegla svaka opasnost od upotrebe tog upućivanja kao sredstva političke kontrole nad sadržajem sudskih odluka.

U tom pogledu Sud ističe da, iako činjenica da ministar pravosuđa može uputiti suce samo uz njihov pristanak predstavlja važno postupovno jamstvo, ipak postoji niz elemenata koji, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, omogućavaju ministru pravosuđa da utječe na te suce i koji mogu izazvati sumnje u njihovu neovisnost. Prilikom analize tih različitih elemenata Sud ponajprije navodi da odluku o upućivanju suca i odluku o okončavanju tog upućivanja treba donijeti na temelju unaprijed poznatih kriterija i da one moraju biti pravilno obrazložene kako bi se izbjegle arbitrarnost i opasnost od manipulacija. Usto, s obzirom na to da opoziv upućivanja suca bez njegova pristanka može imati za njega jednake učinke kao stegovna sankcija, mora postojati mogućnost da se takva mjera osporava pred sudom u skladu s postupkom koji u potpunosti jamči prava obrane. Osim toga, ističući da ministar pravosuđa obnaša i dužnost glavnog državnog odvjetnika, Sud utvrđuje da on tako u pojedinom kaznenom predmetu istodobno ima ovlast i nad državnim odvjetnikom koji djeluje u okviru redovnih sudova i nad upućenim sucima, što kod građana može pobuditi opravdane sumnje u nepristranost navedenih upućenih sudaca. Naposljetku, suci upućeni u sudska vijeća koja trebaju odlučiti u glavnim postupcima obnašaju i dužnosti zamjenikâ Službenika za stegovne postupke u pogledu sudaca redovnih sudova, tijela zaduženog za vođenje stegovnih postupaka pokrenutih protiv sudaca. Međutim, istodobno obnašanje tih dviju dužnosti, u kontekstu u kojem zamjenike Službenika za stegovne postupke u pogledu sudaca redovnih sudova također imenuje ministar pravosuđa, može pobuditi opravdane sumnje kod pojedinaca u pogledu nemogućnosti utjecaja vanjskih čimbenika na druge članove dotičnih sudskih vijeća.

Promatrane zajedno, te različite okolnosti, ne dovodeći u pitanje konačne ocjene koje treba provesti sud koji je uputio zahtjev, mogu dovesti do zaključka da ministar pravosuđa, ima, na temelju nepoznatih kriterija, ovlast da uputi suce na sudove višeg stupnja i da okonča njihovo upućivanje a da pritom ne mora obrazložiti tu odluku, s učinkom da, tijekom razdoblja unutar kojeg su ti suci upućeni, ne uživaju jamstva ni neovisnost koje bi inače morao uživati svaki sudac u državi vladavine prava. Takva se ovlast ne može smatrati spojivom s obvezom poštovanja zahtjeva neovisnosti.

Osim toga, što se tiče pretpostavke nedužnosti koja se primjenjuje na kaznene postupke, čije poštovanje nastoji osigurati Direktiva 2016/343⁵, ona pretpostavlja da je sudac potpuno nepristran i da nema nikakve predrasude kada ispituje kaznenu odgovornost optuženika. Neovisnost i nepristranost sudaca stoga su ključni uvjeti za jamstvo pretpostavke nedužnosti. Međutim, u ovom slučaju, u prethodno navedenim okolnostima, neovisnost i nepristranost sudaca i, slijedom toga, pretpostavka nedužnosti mogu biti ugrožene.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presude nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

---

⁵ Vidjeti uvodnu izjavu 22. i članak 6. Direktive 2016/343.